

3. Børns familiers uddannelse, beskæftigelse, indkomst og bolig

Næsten alle børns forældre har heltidsjob

To tredjedele af alle børn boede i 1999 i en familie, hvor mindst én af forældrene havde en erhvervsuddannelse, dvs. en uddannelse ud over folkeskolen eller gymnasium. 86 pct. af børnene boede i en familie, hvor begge forældre var tilknyttet arbejdsmarkedet på heltid - det er en stærk stigning i forhold til 1989, hvor andelen kun var 65 pct. Samtidig boede hvert fjerde barn i en familie, der i 1999 var ramt af ledighed i større eller mindre grad.

De fleste børns familier tilhørte den rigeste halvdel af alle familier

De fleste børn boede i 1999 i familier, der indkomstmæssigt lå i den rigeste andel af befolkningen. De fleste har familier, der lever af lønindkomst, og de færreste af børnenes familier har modtaget midlertidige overførselsindkomster. 82 pct. af alle nyfødtes forældre holdt barselsorlov, og 40 pct. af alle de 1-årige havde familier, der udnyttede muligheden for at holde børnepasningsorlov i 1999.

Børns levevilkår er i høj grad en konsekvens af familiens sociale og økonomiske rammer. Med udgangspunkt i 1999 ses på børns forældres uddannelse, beskæftigelse, indkomst og boliger. Hvor det er muligt sammenlignes med den tilsvarende situation for børn i 1989. Endelig er der opgørelser på en del af emnerne gennem hele barndommen for de 17-årige som pr. 1. januar 2000 har boet i landet hele deres liv.

Der tages udgangspunkt i børnene. Det vil sige, at der også i dette afsnit tages udgangspunkt i det enkelte barn, sådan at familien er talt med for hvert barn, der er i den. En familie med tre børn er medtaget for alle de tre børn. Det er den familie barnet bor i, der betragtes som barnets familie, så når der i afsnittet tales om børnenes forældre, er det oftest deres far og mor, men det kan også være en enlig mor eller far eller barnets ene forælder med ny partner. Børn, der udgør deres egen familie, fordi de ikke bor sammen med forældrene, eller har stiftet egen familie, er *ikke* medtaget i dette kapitel.

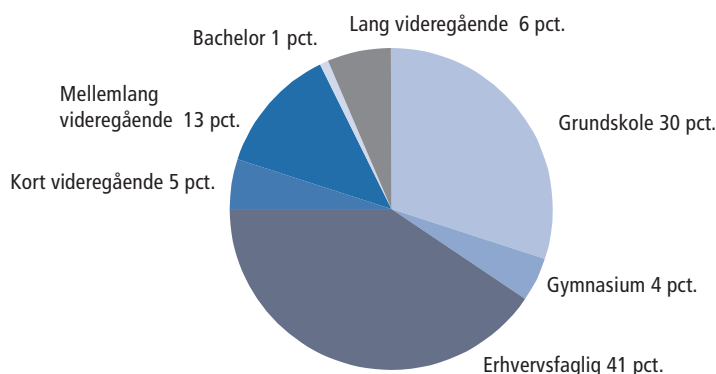
3.1 Forældrenes højeste uddannelse

Familiernes uddannelsesniveau bliver i det følgende beskrevet ud fra den af forældrene, der har den højeste fuldførte uddannelse. 65 pct. af alle børn havde i 1999 i en familie, hvor mindst én af forældrene havde en erhvervsuddannelse, dvs. en erhvervsfaglig uddannelse eller en videregående uddannelse.

Flest børn har forældre med en erhvervsfaglig uddannelse

Den største gruppe af børn, 41 pct., boede i 1999 i en familie, hvis højeste uddannelse var en erhvervsfaglig uddannelse, dvs. fx en håndværkeruddannelse eller en uddannelse inden for handel og kontor. Men der var også en del børn, 34 pct., der boede i familier, hvor ingen af forældrene havde nogen erhvervsuddannelse, men kun en grundskole- eller gymnasieuddannelse. Endelig boede 24 pct. af børnene i familier, hvor mindst én af forældrene havde en videregående uddannelse.

Figur 3.1.1 Børn fordelt efter familiens højeste uddannelse i 1999

Sammenlignet med 1989 er der ikke de store forskelle. Mest bemærkelsesværdigt er det, at andelen af børn med forældre, hvis højeste, afsluttede uddannelse er gymnasium, er steget fra 2 pct. i 1989 til 4 pct. i 1999, og at andelen af børn med forældre, der har en videregående uddannelse, er faldet fra 26 pct. i 1989 til 24 pct. i 1999.

Større andel af de yngste børns forældre har en erhvervsuddannelse

I 1999 havde de yngste børns forældre en længere uddannelse end de ældste børns forældre. Mest markant er forskellen i andelen af forældre, der ikke har nogen uddannelse ud over folkeskolen: Kun 27 pct. af de 0-åriges forældres højeste uddannelse er grundskolen, mens det gælder for 34 pct. af de 17-årige. Der er en større andel af de 0-åriges forældre end af de 17-åriges forældre, der har en gymnasieuddannelse som højeste uddannelse. Andelen af 0-årige, hvis forældre har en erhvervsfaglig uddannelse, er også lidt højere, nemlig 2 procentpoint, end for de 17-årige. Endelig er andelen, der har forældre med en videregående uddannelse lige stor for de 0- og 17-årige.

Tabel 3.1.1 Børn fordelt efter familiens højeste uddannelse

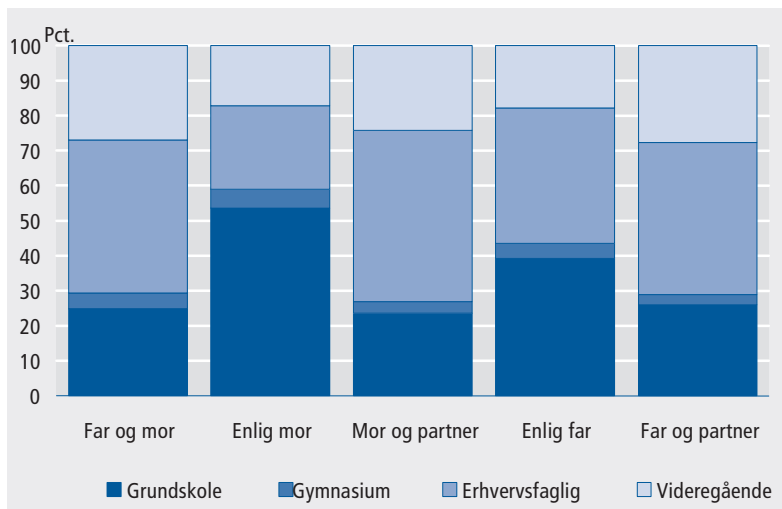
	Grundskole	Gymnasium	Erhvervsfaglig	Videregående	I alt
	pct.				
1989	31	2	41	26	100
1999	30	4	41	24	100
0-årige	27	7	40	26	100
17-årige	34	2	38	26	100

Enlige mødre og fædre er dårligst uddannede

Uddannelsesniveaut varierer med familietypen, og det er børn i familier med en enlig mor, der oftest bor i en familie uden erhvervsuddannelse. 54 pct. af de børn, der bor hos en enlig mor, bor i en familie, hvor den højeste uddannelse er grundskolen - det samme gør sig gældende

for 39 pct. af børnene, der bor hos en enlig far, og 25 pct. af børnene, der bor sammen med både deres far og mor.

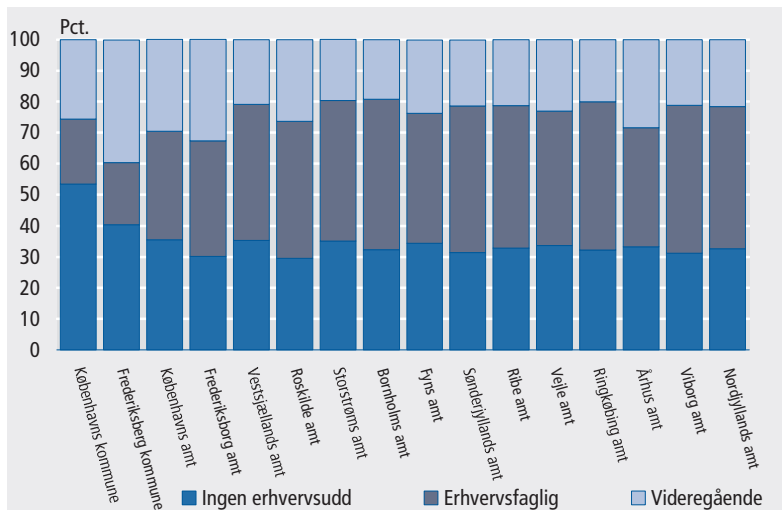
Figur 3.1.2 Børn fordelt efter familietype pr. 1. januar 2000 og familiens højeste uddannelse i 1999

Regionale forskelle i uddannelsesniveaet

Der er store forskelle i børns familiers uddannelsesniveau, efter hvor i landet de bor. Der er størst andel af børn i Københavns Kommune, der har forældre uden erhvervsuddannelse, mens det er Frederiksberg Kommune og Frederiksborg Amt, der har den største andel af børn med forældre, der har en videregående uddannelse.

Figur 3.1.3 Børn fordelt efter familiers højeste uddannelse og bopæl. 1999

3.2 Forældrenes beskæftigelsesforhold

Over halvdelen af alle børn boede i 1999 i en familie, hvor forældrene var heltidsarbejdende lønmodtagere uden arbejdsløshed i løbet af året.

Flest børn i lønmodtagerfamilier

Langt de fleste børn, 74 pct., tilhørte i 1999 en lønmodtagerfamilie. Familien er her karakteriseret ved den socioøkonomiske gruppe som den af forældrene, der tjener mest, tilhører.

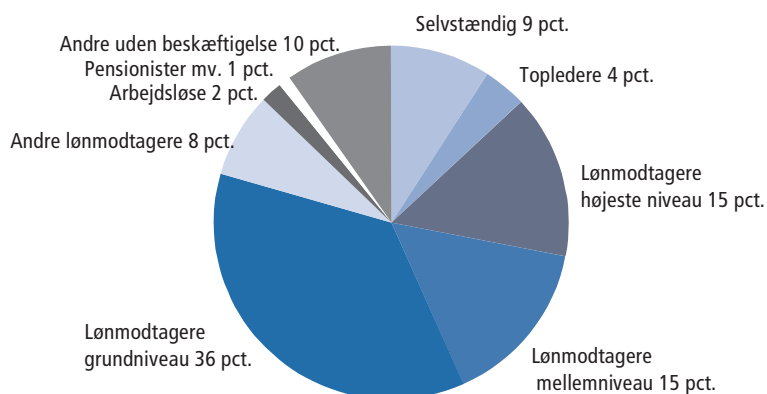
9 pct. af børnene boede i familier, der levede af selvstændig virksomhed. 4 pct. af børnene boede i familier, hvor mindst én af forældrene var topleder, som fx direktør i et firma med over ti ansatte.

15 pct. af børnene boede i familier, der tilhørte gruppen af lønmodtagere på højeste niveau, som fx ingeniører, jurister, hospitalslæger, universitets- gymnasie- og folkeskolelærere. 15 pct. tilhørte gruppen af lønmodtagere på mellemste niveau, som fx pædagoger, sygeplejersker, sælgere og EDB-operatører.

Den største gruppe af børnene, 36 pct., boede i familier, der tilhørte gruppen af lønmodtagere på grundniveau, som fx håndværkere, kontorassistenter, chauffører, slagteriarbejdere og kassedamer. 8 pct. tilhørte gruppen af andre lønmodtagere, bestående af folk med ufaglært arbejde, som fx rengøring, vægterarbejde og anlægsarbejde.

13 pct. af børnene tilhørte en familie med forældre uden beskæftigelse. De kan være pensionister, efterlønsmodtagere, arbejdsløse, under uddannelse eller det mest almindelige, leve af midlertidige overførselsindkomster.

Figur 3.2.1 Børn fordelt efter familiens socioøkonomiske status i 1999

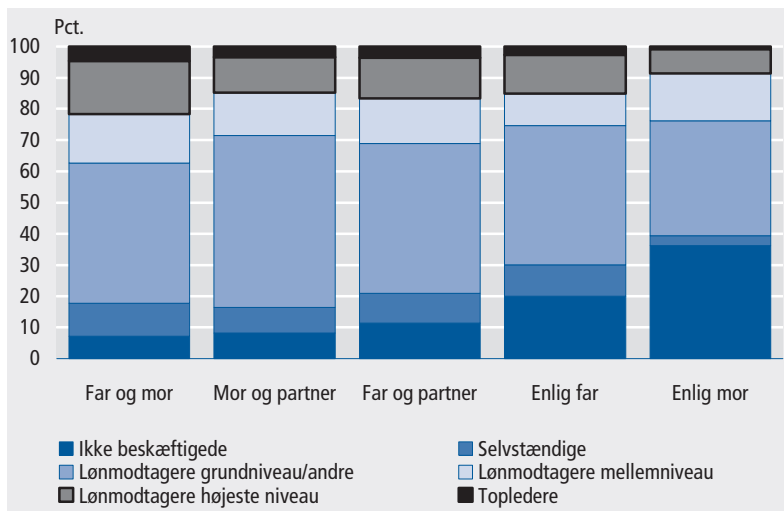
Enlige mødre har den dårligste tilknytning til arbejdsmarkedet

Næsten alle børn, 93 pct., der boede sammen med begge deres forældre, havde mindst én af forældrene i beskæftigelse. Omvendt tilhørte 7 pct. af børnene familier i gruppen Ikke beskæftigede, hvor forældrene har

været uden beskæftigelse størstedelen af året. Af de børn, der boede hos deres enlige far eller mor, tilhørte henholdsvis 20 og 36 pct. gruppen af Ikke beskæftigede.

De enlige mødre er stærkt underrepræsenteret blandt selvstændige, lønmodtagere på højeste niveau og blandt topledere. Andelen af børn af enlige mødre, der tilhørte hver af disse grupper lå på henholdsvis 3 pct., 8 pct. og 0,8 pct. mod 9 pct., 15 pct. og 4 pct. for alle børn.

Figur 3.2.2 Børn fordelt efter familietype og familiens socioøkonomiske status. 1999

De ældre børn har oftere forældre der er topledere eller selvstændige

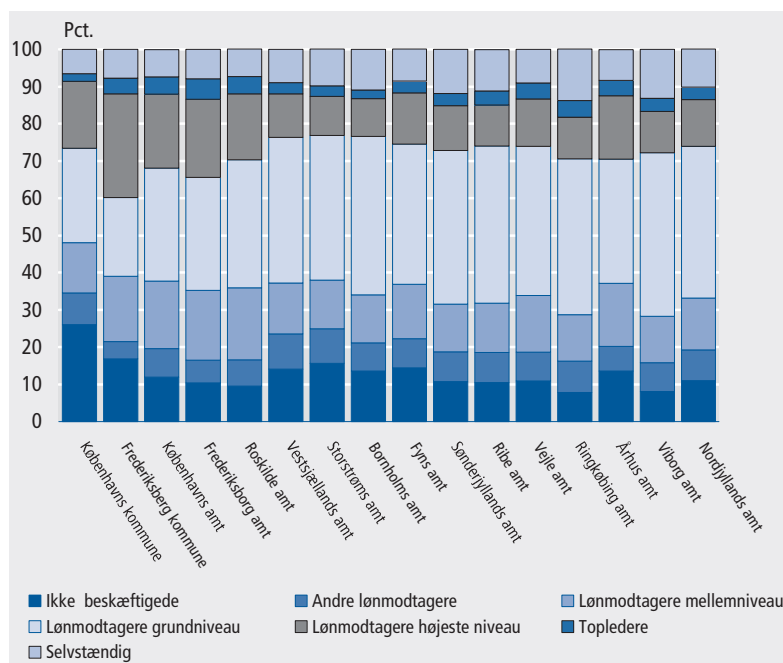
De yngre børn tilhører relativt ofte familier, hvor den af forældrene, der tjener mest, er lønmodtager på grund- eller mellemniveau. En lidt større andel af de 17-årige bor i familier, hvor den, der tjener mest, er selvstændig eller topleder. Mens kun 3 pct. af de 0-årige havde en forælder, der var topleder, var dette tilfældet for 5 pct. af de 17-årige.

Store regionale forskelle

Der er store forskelle på, hvilken socioøkonomisk gruppe børnenes familier tilhører, efter hvor i landet de bor. Her har Københavns Kommune med 26 pct. den største andel af børn med familier, der ikke er i beskæftigelse, efterfulgt af Frederiksberg Kommune med 16 pct. I denne sammenhæng bør det bemærkes at disse to kommuner ligeledes har en relativ stor andel af børn i familier bestående af enlige mødre (jf. kapitel 2).

Modsat er lønmodtagere på højeste niveau overrepræsenteret i Frederiksberg Kommune, Frederiksborg Amt og i Københavns Amt. Endelig er der en større andel af børnene i Ringkøbing Amt og Viborg Amt, der har familier, der lever af selvstændig virksomhed.

Figur 3.2.3 Børn fordelt efter familiens socioøkonomiske status og bopæl. 1999

Forældrenes arbejdstid

Stærkt stigende arbejdstider for børnefamilierne

Der er sket en markant stigning i antallet af børn, der bor i familier, hvor den eller de voksne i barnets familie er tilknyttet arbejdsmarkedet på heltid. Antallet af børn i familier, hvor forældrene arbejder på heltid, er således steget fra 65 pct. i 1989 til 86 pct. i 1999. Samtidig er andelen af børn med familier, hvor en eller begge forældre arbejder på deltid, faldet tilsvarende.

Tabel 3.2.1 Børn fordelt på forældrenes tilknytning til arbejdsmarkedet

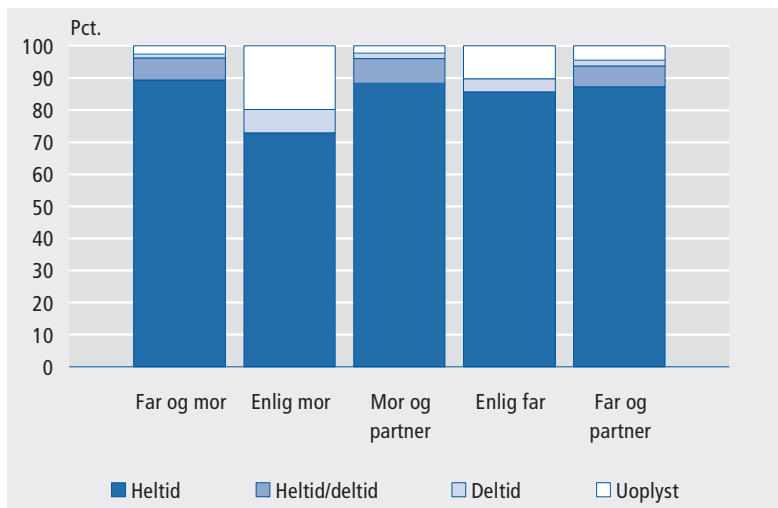
	Heltid	Heltid/ Deltid	Heltid/ Uoplyst	Deltid	Deltid/ Uoplyst	Uoplyst	I alt
	pct.						
1989	65	17	10	2	1	6	100
1999	86	6	0	2	0	6	100

Her er personer, der arbejder over 30 timer om ugen, samt selvstændige regnet med i gruppen af heltidsbeskæftigede. De fuldtidsforsikrede ledige er talt med som tilknyttet arbejdsmarkedet på heltid, men dette burde dog ikke forstyrre det generelle billede, eftersom antallet af langtidsledige i 1999 er lavt.

Det er først og fremmest de enlige, der har deltidsarbejde

Det er børn, som bor hos begge deres forældre, der oftest har familier med heltidsarbejde - her udgør andelen 89 pct., mens børn med enlige mødre lidt sjældnere i 73 pct. af tilfældene har heltidsarbejdende mødre. Af børn, der bor hos en enlig mor, har 7 pct. en mor med deltidsarbejde, mens den tilsvarende andel af børn hos en enlig far er 4 pct. Kun 1 pct. af de børn, der bor sammen med både deres mor og far, har forældre, der begge har deltidsarbejde.

Figur 3.2.4 Børn fordelt efter familietype og familiens tilknytning til arbejdsmarkedet. 1999

Den største andel af børn, hvis familier har uoplyst arbejdstid, findes blandt børn med enlige forældre (20 pct.). Denne gruppe indeholder især de familier, der ikke er i beskæftigelse og ikke er forsikrede.

De yngste børns forældre arbejder mest

Børn, der bor hos begge deres forældre, har oftere familier, hvor begge de voksne er heltidsarbejdende. En større andel af de yngre børns forældre er heltidsarbejdende. Blandt de 2- til 8-årige har over 90 pct. af børnene forældre, der er tilknyttet arbejdsmarkedet på heltid. Den tilsvarende andel for de 17-årige er nede på 85 pct.

For børn, der bor hos deres enlige mor, er der en anderledes sammenhæng med barnets alder. Her har færrest af de yngste børns mødre heltidsarbejde: 60 pct. af de 1-åriges mødre stigende til 76 pct. af de 10-åriges mødre har heltidsarbejde.

De 17-åriges familiers arbejdstid

De fleste 17-årige har altid haft heltidsbeskæftigede forældre

Nærvæd to tredjedele af de 50.167, der var 17 år pr. 1. januar 1999 er opvokset i en familie, hvor den eller de voksne i barnets familie har været tilknyttet arbejdsmarkedet på heltid over 12 år af de unges barndom. Kun 4 pct. har aldrig haft heltidsarbejdende forældre.

Tabel 3.2.2 17-årige fordelt på antal år med familie på heltid eller deltid. 1999

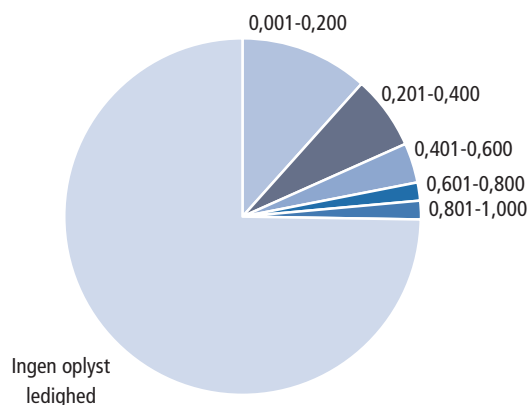
	Aldrig	1-6 år	7-12 år	over 12 år	I alt
	pct.				
Heltid	4	13	19	64	100
Deltid	38	37	15	11	100

Forældrenes ledighed

25 pct. af alle børns familier var ramt af arbejdsløshed i 1999

Hvert fjerde barn boede i 1999 i en familie, der i større eller mindre grad var ramt af ledighed. Dvs., at de stod uden arbejde, men var aktivt jobsøgende og i stand til at varetage et normalt arbejde. Kontanthjælpsmodtagere med andre problemer end manglende job samt personer under uddannelse, i aktivering, på orlov e.l. er ikke medtaget.

Figur 3.2.5 Børn fordelt efter familiens gennemsnitlige ledighedsgrad i 1999

Figuren viser familiens gennemsnitlige ledighedsgrad. Ledighedsgraden er gennemsnittet af forældrenes ledighedsgrad. Hvis ledighedsgraden er beregnet til at ligge mellem 0,001 og 0,2, og der er to voksne i familien, kan det fx betyde det, at en af forældrene har været ledig i op til 40 pct. af året eller at begge forældrene har været ledige i op til 20 pct. af året.

Tabel 3.2.3 Børn fordelt efter familiens gennemsnitlige årsledighedsgrader

	0,001 -0,200	0,201 -0,400	0,401 -0,600	0,601 -0,800	0,801 -1,000	Ingen ledighed	I alt
	pct.						
1989	13	9	6	2	2	69	100
1999	12	7	4	2	1	75	100

Markant fald i ledigheden over de seneste 10 år

Andelen af børn, hvis familier har været berørt af ledighed i løbet af året, er faldet fra 31 pct. i 1989 til 25 pct. i 1999. Fordelt efter årsledighedsgrader har det største fald fundet sted for antallet af børn, hvis familie har været ledige i 20-60 pct. af året.

Det er især de yngste børns familier, der er ramt af ledighed

Andelen af børn, hvis forældre har været ramt af ledighed i 1999, er jævnt faldende med børnenes alder. Mens 32 pct. af de 0-3-årige har haft forældre, der har været ledige i kortere eller længere tid af året, gør dette sig kun gældende for 18 pct. af de 16-17-årige.

Børn i forskellige familietyper har i næsten lige høj grad været ramt af ledighed i 1999. Der er dog en lidt mindre andel af de børn, der bor hos enlige fædre, der har været ledighedsramt, mens lidt flere børn, der bor hos mor og partner eller far og partner har været ramt af ledighed.

Store forskelle i ledigheden, afhængigt af hvor i landet man bor

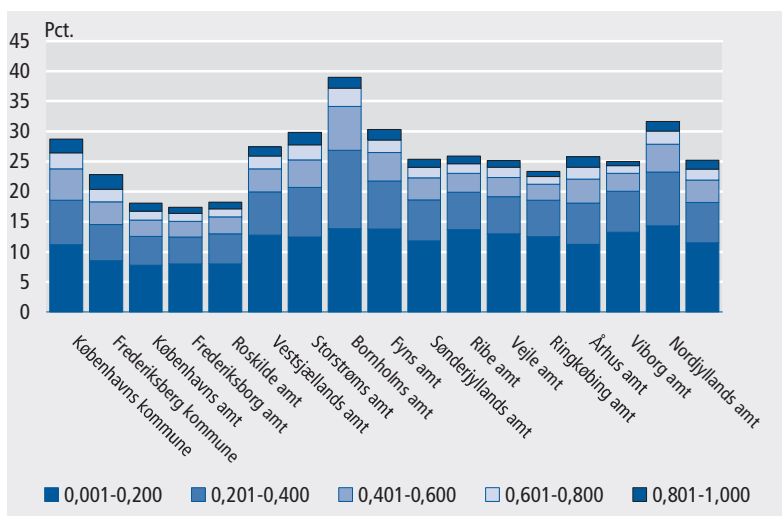
Hovedstadsregionen, på nær Københavns Kommune, ligger i bund, hvad angår andelen af børns familier, der var ledige i 1999. Omvendt topper Bornholm, hvor 39 pct. af børnenes familier har været berørt af arbejdsløshed i løbet af året.

Desuden er andelen af børn med familier, der har været langtidsledige i 1999, størst i Frederiksberg Kommune og i Københavns Kommune. Langtidsledige familier er her defineret som familier med en gennemsnitlig årsledighedsgrad på 80 pct.

Små ændringer i den amtsfordelte ledighed over de seneste 10 år

Der har været nedgang i børns familiers ledighed i alle amter undtagen Bornholm. Bornholm har dermed været ene om, at have oplevet en reel stigning i andelen af børn med forældre, der har været berørt af ledighed, nemlig fra 38 pct. i 1989 til 39 pct. i 1999.

Figur 3.2.6 **Andelen af børn, hvis familier har været berørt af ledighed fordelt efter bopæl og årsledighedsgrad. 1999**

De 17-åriges familiers ledighed

Over halvdelen af de 17-årige har haft ledige forældre i under 20 pct. af deres liv

22 pct. af de 17-årige har haft familie, der ikke havde været berørt af arbejdsløshed. Ca. halvdelen har haft forældre, der i gennemsnit har været ledig i op til 20 pct. af de 17-åriges liv, mens de sidste 25 pct. har haft forældre, der i gennemsnit har været ledige i over 20 pct. af den 17-åriges samlede barndom. Endelig har kun 10 ud af de 50.167 17-årige haft forældre, der i gennemsnit har været ledige i mere end 80 pct. af deres barndom.

Tabel 3.2.4 17-årige pr. 1. januar 2000 fordelt på familiens gennemsnitlige ledighed. 1983-1999

	Ingen ledighed	0,001 -0,200	0,201 -0,400	0,401 -0,600	0,601 -0,800	0,801 -1,000	I alt
	pct.						
I alt	22	53	18	6	1	0	100
Kun hos begge forældre	28	55	14	3	0	0	100
Kun hos enlig forælder	26	34	22	13	5	0	100
Med 3 eller flere voksne	9	51	28	10	1	0	100

Over 90 pct. af de 17-årige, der har boet sammen med tre eller flere voksne, har boet i familier, der har været berørt af ledighed. En relativt stor andel af de 17-årige, der har boet hos en enlig forælder hele livet, har være ramt af ledighed i over 40 pct. af deres liv.

3.3 Børns familiers indkomst

De fleste børn boede i 1999 i familier, der indkomstmæssigt lå i den rigeste halvdel af befolkningen. 90 pct. af alle børn har familier, der hovedsageligt lever af den indkomst, familien får som løn eller selvstændige, mens en tiendedel af børnene har familier, der hovedsageligt lever af midlertidige overførselsindkomster. Omkring en trediedel af de børn, hvis familier lever af løn eller selvstændig virksomhed, har imidlertid i løbet af året modtaget midlertidige sociale ydelser som arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge eller kontanthjælp.

Familiers bruttoindkomst

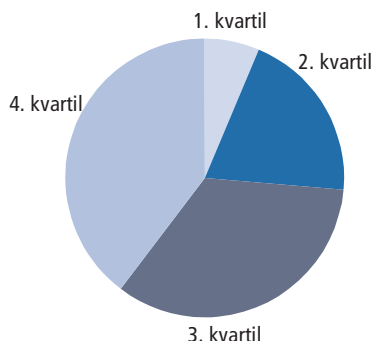
Familieindkomsten er opgjort som summen af bruttoindkomsten for samtlige familiens medlemmer. Det er den indkomst, der skal beskattes, men uden skattemæssige fradrag af fx renter. Skattefri ydelser som boligsikring, børnecheck og studielån er ikke medregnet.

Der er foretaget den ækvivalensberegning af familiens samlede bruttoindkomst, der anvendes af OECD. Denne beregning har til formål at finde ud af, hvor stor en indkomst, der er pr. personenhed i familien. Ved ækvivalensberegningen fordeles den samlede indkomst således, at

den første voksne person i familien tæller for 1, den anden for 0,7 og hver af børnene for 0,5 enhed.

Alle familier med en indkomst er sorteret efter størrelse af indkomsten pr. personenhed, så den fjerdedel af familierne, der har den laveste indkomst pr. personenhed, er placeret i 1. kvartil, mens den fjerdedel af familierne, der tjener mest, er placeret i 4. kvartil. 1. og 2. kvartil indeholder den halvdel af familierne, der tjener mindst, dvs. under medianindkomsten, og tilsvarende er familier i 3. og 4. kvartil i den halvdel af befolkningen, der tjener mest og over medianindkomsten.

Figur 3.3.1 Børn fordelt efter familiens indkomstkvartil. 1999

Børnefamilierne er blevet mere velstillede

Næsten tre fjerdedele af alle børn tilhørte i 1999 den halvdel af alle familier, der havde den største indkomst - dvs. 3. og 4. kvartil. Børnenes familier er blevet relativt mere velstillede siden 1989. Hvor børnenes familier i 1989 var overrepræsenterede - dvs. udgjorde mere end 25 pct. - i både 2. og 3. indkomstkvartil, er de i 1999 overrepræsenterede i 3. og især 4. kvartil.

Tabel 3.3.1 Børn fordelt efter familiens indkomstkvartil

	1. kvartil	2. kvartil	3. kvartil	4. kvartil	I alt
	pct.				
1989	13	33	36	18	100
1999	6	20	34	40	100

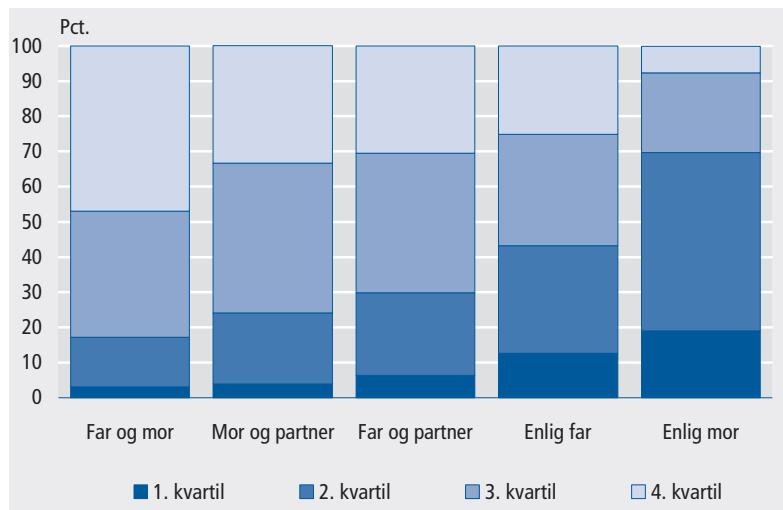
Andelen af børn hos familier, i den højeste indkomstkvartil, er mere end fordoblet fra 1989 til 1999. Samtidig er andelen, i den laveste indkomstkvartil, mere end halveret fra 1989 til 1999. De fleste af de børns familier, der er i 4. kvartil, er familier med to voksne, der begge har en erhvervsuddannelse, arbejder heltids og ikke har været ramt af arbejdsløshed.

Den store ændring fra 1989 til 1999 skal nok forklares ved, at børnefamiliernes arbejdsløshed er blevet mindre, og at børnenes forældre arbejder mere. Som tidligere vist, er procentdelen af børns familier, der er tilknyttet arbejdsmarkedet på fuld tid, steget fra 65 til 86 pct.

Børn af enlige mødre har den dårligste økonomi

Sandsynligheden for, at den samlede ækvivalensindkomst ligger i den højeste indkomstkvarantil afhænger af barnets familietype. Af de børn, der bor hos en enlig mor, tilhører 19 pct. den laveste indkomstkvarantil, mens 8 pct. tilhører den højeste kvartil. Dette forhold er helt anderledes for de børn, der bor sammen med både deres mor og far. Her er 3 pct. af børnene i den laveste indkomstkvarantil, mens hele 47 pct. er i den højeste kvartil.

Figur 3.3.2 Børn fordelt efter familietype og indkomstkvarantil. 1999

De yngste børn tilhører de mest velstillede familier

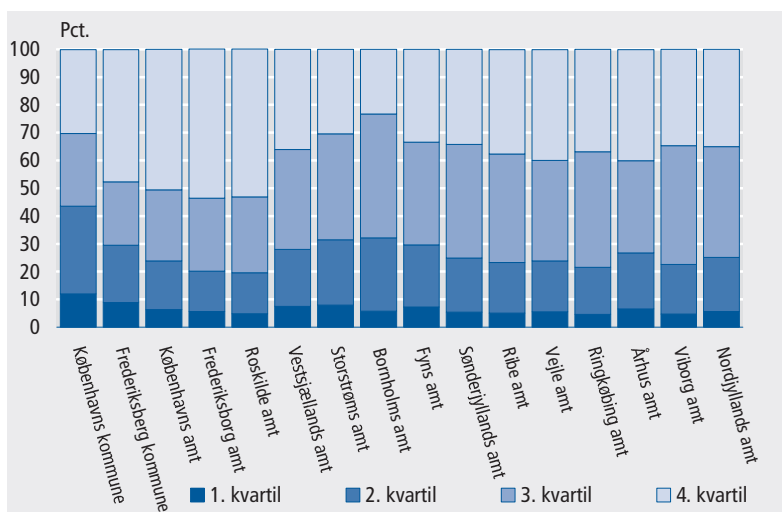
Der er flere af de yngre børns familier end af de ældre børns familier, der er i den højeste indkomstkvarantil. Fx bor 44 pct. af de 0-12-årige i familier, i den højeste indkomstkvarantil, mens dette kun gør sig gældende for 28 pct. af de 13-17-årige. Omvendt indgår kun 5 pct. af de 0-12-åriges familier i den laveste indkomstkvarantil, mens dette gør sig gældende for 9 pct. af de 13-17-årige.

Indkomstmæssige forskelle rundt om i landet

Københavns og Frederiksberg Kommuner har den største andel af børn der bor i familier, der ligger i den laveste indkomstkvarantil. Den mindste andel af børns familier i den laveste indkomstkvarantil findes i Ringkøbing Amt. Omvendt findes den største andel af børn med familier i den højeste indkomstkvarantil i Hovedstadsregionen, på nær Københavns Kommune.

De yngste børns familier er mere velstillede end de ældre børns familier, fordi deres forældre i højere grad end ældre børns forældre har heltidsarbejde, og fordi forholdsvis flere af de yngre børn bor sammen med begge deres forældre.

Figur 3.3.3 Børn fordelt efter familiens bopæl og indkomstkvartil. 1999

De 17-åriges familiers bruttoindkomst

56 pct. af de 17-årige har som gennemsnit befundet sig i én af de to højeste indkomstkvarterer hele deres liv. Samtidig har 12 pct. af de 17-årige som gennemsnit i hele deres liv været i den laveste kvartil, mens 19 pct. har været i den højeste.

Tabel 3.3.2 17-årige pr 1. januar 2000 fordelt efter familier og deres familiers gennemsnitlige indkomstkvartil. 1983-1999

	1. kvartil	2. kvartil	3. kvartil	4. kvartil	I alt
	pct.				
I alt	12	31	37	19	100
Kun hos begge forældre	4	26	44	25	100
Kun hos enlig forælder	52	35	11	3	100
Med 3 eller flere voksne	21	41	29	9	100

25 pct. af de 17-årige, der hele livet har boet hos begge forældre, har også hele livet tilhørt den mest velstillede fjerdedel af familierne. For de 17-årige, der har boet med deres enlige forælder, har kun 3 pct. tilhørt den bedst stillede fjerdedel, mens over halvdelen har tilhørt den dårligst stillede fjerdedel, og for dem, der har boet med tre eller flere forskellige voksne, er andelen 9 pct. i den bedst stillede fjerdedel, mens 21 pct. har tilhørt den dårligst stillede fjerdedel.

Hovedindkomstkilden

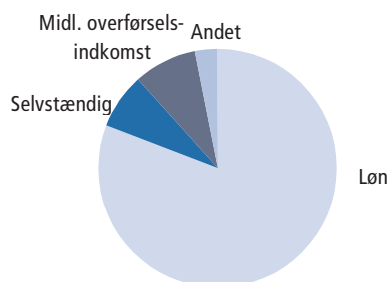
De fleste børns familier har lønindkomst som hovedindkomstkilde

I 1999 tilhørte 81 pct. af børnene en familie med løn som hovedindkomstkilde. Hovedindkomstkilden inddeles i grupper: Løn, overskud af selvstændig virksomhed og midlertidige overførselsindkomster, der består af arbejdsløshedsdagpenge, kontanthjælp og sygedagpenge samt andet fx pension. Hovedindkomstkilden er den indkomstkilde, der indbringer den største del af indtægten i året.

Samme fordeling som i 1989

Sammenlignet med 1989 er der ikke sket ret meget, dog er andelen af børn i familier med overskud af selvstændig virksomhed som hovedindkomst faldet 2 procentpoint, mens andelen af børn i familier med løn som hovedindkomstkilde er steget 1 procentpoint.

Figur 3.3.4 Børn fordelt efter familiens hovedindkomstkilde i 1999

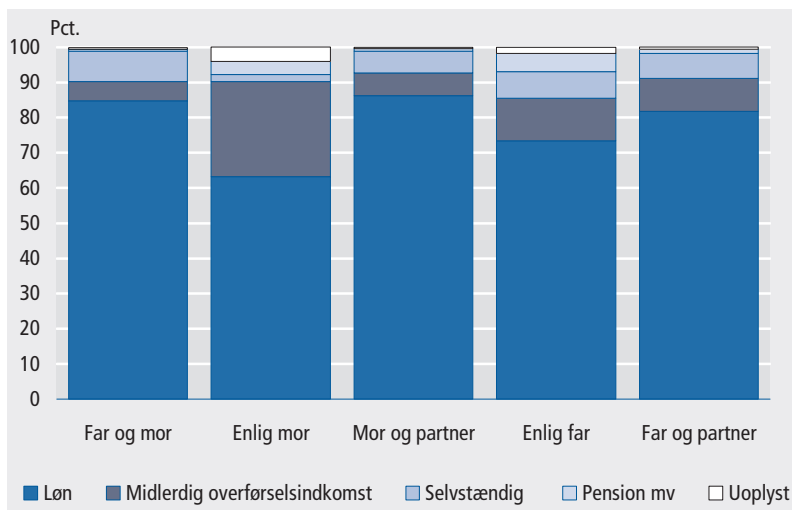
De yngste børns forældre får oftere overførselsindkomst

Uafhængigt af børnenes alder ligger andelen af børn i familier, hvis hovedindkomstkilde er løn, konstant på 80-81 pct. Derimod er andelen af børn i familier med midlertidige overførselsindkomst som hovedindtægtskilde jævnt faldende med børnenes alder. Således indgår 12 pct. af de 1-årige, mod 6 pct. af de 16-17-årige, i en familie, der har midlertidige overførselsindkomster som hovedindtægt. Omvendt er der relativt mange af de ældre børn, hvis familier har overskud af egen virksomhed som hovedindkomstkilde. Mens 5 pct. af de 0-årige tilhører en familie med denne hovedindkomstkilde, gælder det for 8-9 pct. af de 10-17-årige.

Tabel 3.3.3 Børn fordelt efter familiens hovedindkomstkilde

	Løn	Midlertidig overførselsindkomst	Selvstændig	Pension mv.	Uoplyst	I alt
	pct.					
1989	80	9	9	1	1	100
1999	81	9	7	1	2	100

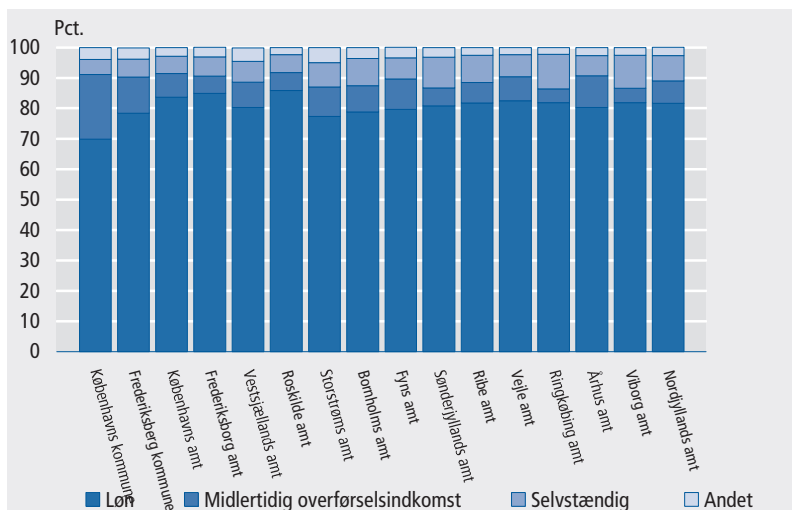
Figur 3.3.5 Børn fordelt efter familietype og familiens hovedindkomstkilde. 1999

Mange enlige mødre lever af overførselsindkomster

Af de børn, der boede hos deres enlige mor i 1999, havde 27 pct. midlertidige overførselsindkomster som hovedindtægtskilde. Dette kan sammenholdes med, at 12 pct. af de børn, der boede hos deres enlige far, og 9 pct. af alle børn i 1999 tilhørte en familie, hvis hovedindtægtskilde var midlertidige overførselsindkomster.

Figur 3.3.6 Børn fordelt efter bopæl og familiens hovedindkomstkilde. 1999

Af de børn, der boede hos deres enlige mor, havde kun 2 pct. overskud af selvstændig virksomhed som hovedindtægtskilde, og 63 pct. tilhørte en familie, hvor løn var hovedindtægtskilden.

I 1999 var der flest børn - hele 86 pct. - i Roskilde Amt, der havde familier med løn som hovedindtægtskilde, mens den laveste andel var i Københavns Kommune - 70 pct. Det er de fem jyske amter og Bornholm,

der topper med gennemsnit på 10 pct. mod et landsgennemsnit på 7 pct. af børn hvis familie lever af overskud fra selvstændig virksomhed.

Endelig ligger Københavns Kommune på en suveræn førsteplads, med 21 pct. mod et landsgennemsnit på 9 pct., i andelen af børn, hvis familie modtog størstedelen af bruttoindkomsten fra midlertidige overførselsindkomster.

De 17-åriges familiers hovedindkomstkilde

De fleste unge har altid boet i en lønmodtagerfamilie

76 pct. af de 17-årige har boet i en familie, hvis hovedindkomst i over 12 år kom fra lønindkomst. Omvendt har kun 3 pct. af de 17-årige hele deres liv boet i en familie, der aldrig har haft løn som hovedindtægtskilde.

Tabel 3.3.4

17-årige pr. 1. januar 2000 fordelt efter antal år med en given hovedindkomstkilde

	Aldrig	1-6 år	7-12 år	Over 12 år	I alt
	pct.				
Løn	3	8	13	76	100
Selvstændig	80	11	5	5	100
SU	99	1	0	-	100
Pension	96	3	1	0	100
Midlertidige overførselsindkomster	68	23	6	2	100

20 pct. har boet i en familie med overskud af egen virksomhed som hovedindtægt

Omkring 20 pct. af de 17-årige har boet i en familie, der i et kalenderår havde overskud af selvstændig virksomhed som hovedindtægtskilde. 5 pct. af de unge har i over 12 år boet i en familie, der havde overskud af selvstændig virksomhed som hovedindtægtskilde. Derudover har omkring 4 pct. af de unge i et eller flere år haft en familie med pension som hovedindtægtskilde.

Midlertidige overførselsindkomster

31 pct. har boet i en familie med midlertidig overførselsindkomst som hovedindtægtskilde

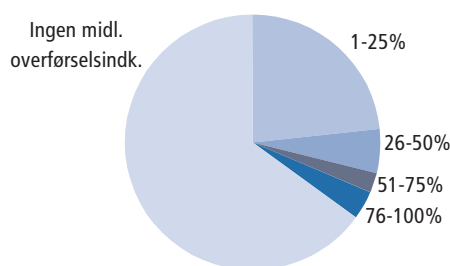
31 pct. af de unge har boet i en familie, der havde midlertidige overførselsindkomster som hovedindtægtskilde i et år. Der er 8 pct. af de unge, der har oplevet at bo i en familie, der havde midlertidige overførselsindkomster som hovedindtægt i over 6 år. Der er 119 eller 0,2 pct. af de unge, der hele deres liv har boet i sådan en familie.

De fleste børns familier har ikke fået overførselsindkomst

Ca. 35 pct. af alle børn tilhørte familier, der modtog midlertidige overførselsindkomster i 1999. Over halvdelen af børnene havde familier, der ikke havde modtaget nogle af de medregnede overførselsindkomster (dvs. arbejdsløshedsdagpenge, kontanthjælp og sygedagpenge, men ikke ekskl. diverse orlovsydelser). Af de børn, hvis familier modtog ydelserne var der flest hvor ydelserne udgjorde under 26 pct. af familiernes bruttoindkomst og kun 4 pct. af børnene havde familier, hvor overførselsindkomsterne udgjorde over 75 pct. af indkomsten.

Figur 3.3.7 **Børn fordelt efter, hvor stor en andel af deres families indkomst, der stammede fra midlertidige overførselsindkomster. 1999**

Færre modtager overførselsindkomst

Andelen af børn i familier, hvis indkomst er helt eller delvist finansieret af midlertidige overførselsindkomster, er faldet fra 43 pct. i 1989 til 35 pct. i 1999.

Tabel 3.3.5 **Børn fordelt efter familiens overførselsindkomster som andel af bruttoindkomsten**

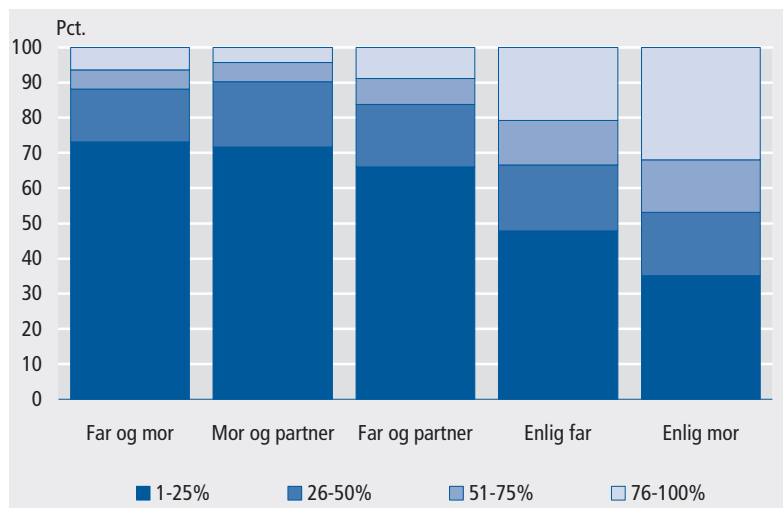
	0	1-25	26-50	51-75	76-100	I alt
	pct.					
1989	57	26	8	3	5	100
1999	65	23	6	3	4	100

20 pct. af de børn, der bor hos deres enlige mor, lever i en familie, hvor over halvdelen af den samlede bruttoindkomst stammer fra midlertidige overførselsindkomster. Det samme gør sig kun gældende for 4 pct. af de børn, der bor sammen med både deres mor og far. Næsten tre fjerdedele af de børn, der bor hos deres enlige far, tilhører familier, der ikke har modtaget midlertidige overførselsindkomster. Børn, der bor hos deres enlige far, tilhører sjældent familier, der modtager nogen som helst form for midlertidige overførselsindkomster.

De yngste børn indgår ofte i familier, der modtager store midlertidige overførselsindkomster

Mens 52 pct. af de 1-årige i 1999 boede i familier, der havde modtaget midlertidige overførselsindkomster, så gjaldt dette kun for 24 pct. af de 17-årige. Samtidig var der 8 pct. af de 1-årige mod 4 pct. af de 17-årige, der havde familier, hvor hovedparten af bruttoindkomsten stammede fra overførselsindkomster.

Figur 3.3.8 **Børn fordelt efter familietype og familiens overførselsindkomster som andel af bruttoindkomsten. 1999**

De 17-åriges familiers overførselsindkomster

5 pct. af de 17-åriges familier har aldrig modtaget midlertidige overførselsindkomster

95 pct. af alle 17-årige har på et eller andet tidspunkt i deres liv oplevet, at deres familie modtog midlertidige overførselsindkomster. Til gengæld er det kun 6 pct. af de 17-årige, der gennem hele deres liv har boet i familier, hvor overførselsindkomster har udgjort over halvdelen af familiens samlede indkomst.

Tabel 3.3.6

17-årige pr. 1. januar 2000 fordelt på den gennemsnitlige overførselsindkomster som andel af bruttoindkomsten i deres familier. 1983-1999

Antal voksne	Ingen	pct.				I alt
		1-25 pct.	26-50 pct.	51-75 pct.	76-100 pct.	
I alt	5	71	17	5	1	100
Kun hos begge forældre	6	81	11	2	0	100
Kun hos enlig forælder	6	38	23	19	14	100
Med 3 eller flere voksne	2	56	30	11	2	100

For 6 pct. af de 17-årige har midlertidige overførselsindkomster i gennemsnit udgjort over halvdelen af deres families indkomst. Det samme gælder 33 pct. af de 17-årige, der kun har boet hos deres enlige forældre, og for 13 pct. af dem, der har boet sammen med tre eller flere voksne.

3.4 Børns familier med barsels- og børnepasningsorlov

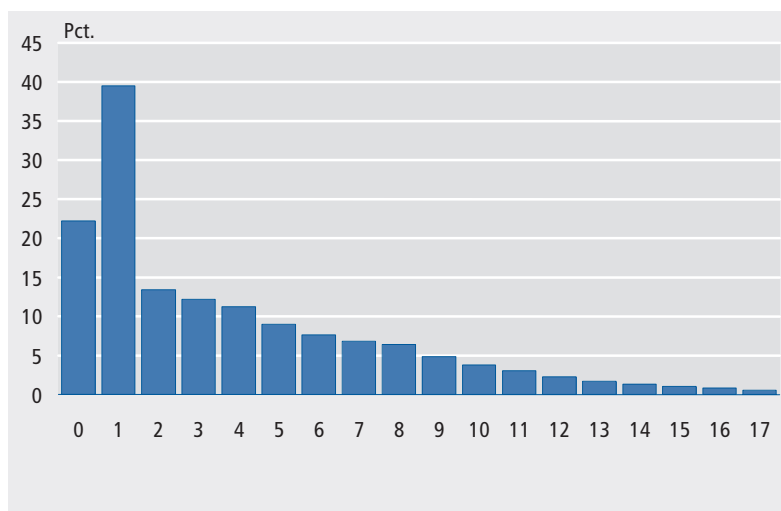
Langt de fleste, 82 pct., af de 0-åriges familier har taget barselsorlov, og 40 pct. af de 1-åriges familier har holdt orlov til børnepasning i 1999.

Regler for orlov

I de første 14 uger efter fødslen kan børnenes mor få barselsdagpenge. I de følgende 10 uger kan enten moderen eller faderen få barselsdagpenge. Fædrene kan derudover tage to uger mere. Barselsdagpenge kan forældrene få, hvis de er beskæftigede eller ledige med ret til dagpenge. For forældre med SU gælder det, at moderen får 12 ekstra klip mens faderen får 6 ekstra klip. Kun forældre der modtager barselsdagpenge er med i statistikken.

Efter barselsorloven kan forældre, der er selvstændige, beskæftigede, ledige på dagpenge eller på kontanthjælp ifølge lov om aktiv socialpolitik få børnepasningsorlov. Fra barnets 24.-26. uge og op til 1 år kan forældrene få op til 26 uger. Fra 1 år og op til og med 8 år kan forældrene få 13 uger.

Figur 3.4.1 Andel af børn efter alder og forældrenes børnepasningsorlov. 1999

Barselsorlov

I 1999 var der 82 pct. af de 0-årige, hvis forældre holdt barselsorlov. Sammenlignet med 1989, hvor andelen var oppe på 83 pct., er det et fald på 1 procentpoint.

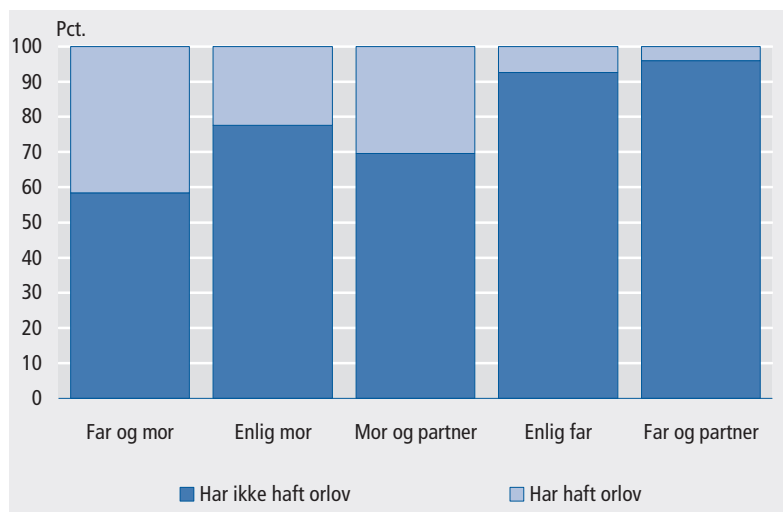
I 1999 havde 86 pct. af de 0-årige, der boede sammen med deres far og mor, en forælder på barselsorlov. Til sammenligning var der kun 50 pct. af de 4.700 0-årige med en enlig mor hvis mor havde barselsorlov.

Børnepasningsorlov

9 pct. af alle børn havde en forælder på børnepasningsorlov i 1999. Andelen af børn med forældre på børnepasningsorlov var størst for de

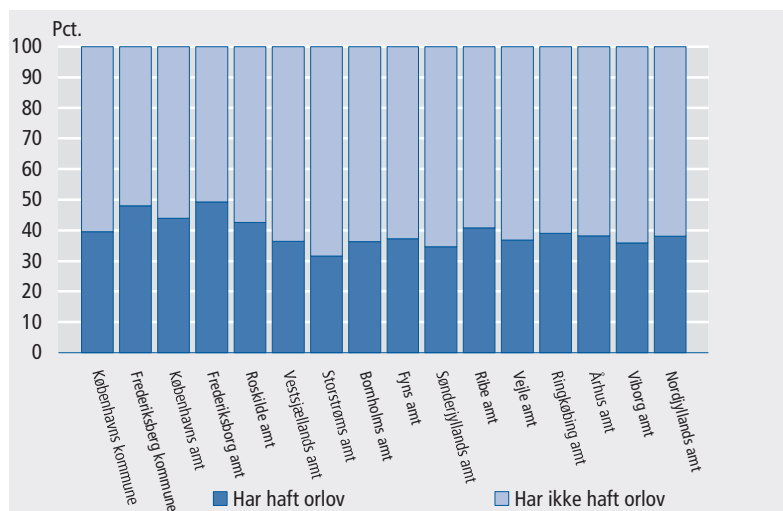
1-årige, hvoraf 40 pct. af børnene har haft en forælder på børnepasningsorlov. Andelen af børn, hvis forældre tager børnepasningsorlov, falder med barnets alder.

Figur 3.4.2 1-årige fordelt efter familietype og forældres børnepasningsorlov. 1999

Der skelnes ikke mellem hvilket barn forældrene holder pasningsorlov til, og der er børn på helt op til 17 år, hvis forældre har taget børnepasningsorlov. I disse tilfælde er orloven naturligvis taget til en yngre søster eller bror.

Figur 3.4.3 1-årige børn fordelt efter bopæl og forældres børnepasningsorlov. 1999

Der var stor forskel mellem forskellige familietyper i brugen af børnepasningsorlov i 1999. Mens over 40 pct. af de børn, der bor sammen med såvel deres mor og far, har haft en forælder på børnepasningsorlov

i 1999, gælder det kun for 4-8 pct. af de børn, der lever sammen med deres far og partner eller med deres enlige far.

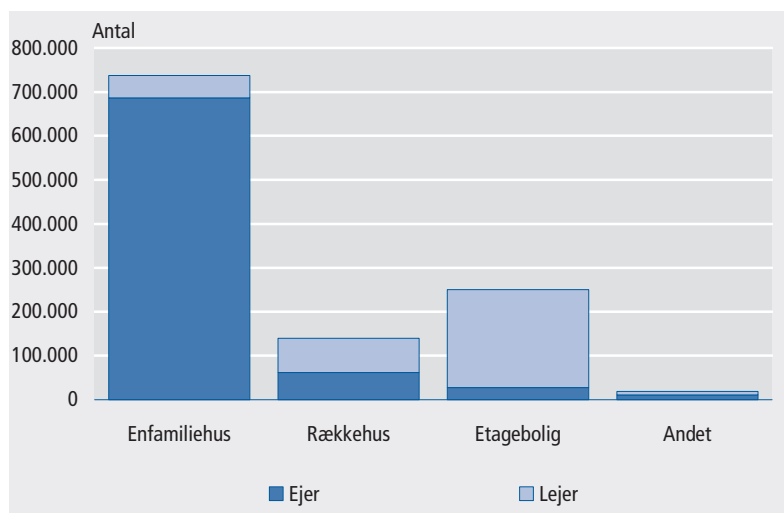
Orlov til børnepasning er mest udbredt i de mere velstillede dele af landet

I Frederiksborg Amt er der flest af de 1-åriges forældre, godt 50 pct., der har gjort brug af børnepasningsorloven mens det er under én tredjedel af de 1-årige, der har haft forældre på børnepasningsorlov i Storstrøms Amt.

3.5 Børns boligforhold

De fleste børn i Danmark, knap 65 pct., boede den 1. januar 2000 i enfamiliehus, mens 22 pct. boede i etagebolig, og 12 pct. boede i række-, kæde- eller dobbelthuse. Knap 2 pct. boede i andre former for boliger som fx sommerhuse, kollegieboliger og institutioner.

Figur 3.5.1 Børn fordelt efter boligform. 1. januar 2000

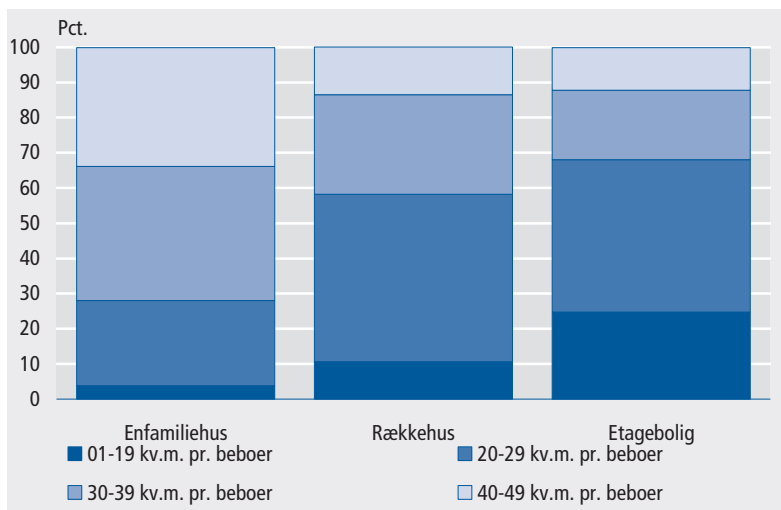
Den helt overvejende del af de børn, der bor i enfamiliehuse, 93 pct., bor i ejerbolig, mens de fleste af de børn, der bor i etageboligerne, 90 pct., bor i lejebolig. 56 pct. af børnene, der bor i rækkehuse, bor til leje og 44 pct. bor i ejerbolig.

Flere børn i ejede enfamiliehuse

Siden 1989 er der sket få ændringer i børns boligmønster. Der har været en stigning på 3 procentpoint i andelen af børn, der bor i enfamiliehus, og et tilsvarende fald i andelen af børn, der bor i etagebolig. Der er ligeledes sket en forøgelse på 3 procentpoint i andelen af børn, der bor i ejerbolig.

Børn, der bor i parcelhus, har gennemgående mere plads til rådighed end børn, der bor i rækkehus eller etagebolig. Blandt børn, der bor i enfamiliehus, er der 28 pct., der har under 30 kvadratmeter til rådighed pr. person i husstanden, mens det samme gælder for 58 pct. af børn, der bor i rækkehus og 68 pct. af børn, der bor i etagebolig.

Figur 3.5.2 Børn fordelt efter boligform og -størrelse. 1. januar 2000

Det er i høj grad familiens økonomi, der bestemmer deres boligforhold. Familier i 1. kvartil, der tilhører den fjerdedel af alle familier med de laveste indkomster, bor for knap halvdelen vedkommende i etageboliger, og 77 pct. bor i lejerbolig, mens næsten 80 pct. af familierne i den højeste indkomstkvartil bor i enfamiliehus og knap 90 pct. i ejerbolig.

Det er formentlig også det økonomiske aspekt, der er afgørende for, at hele 51 pct. af børn, der bor hos enlige mødre, bor i etageboliger, mens hele 72 pct. af børn, der bor hos begge forældre, bor i enfamiliehuse.

Tabel 3.5.2 Børn fordelt efter boligform og indkomst. 1999

	1. kvartil	2. kvartil	3. kvartil	4. kvartil	I alt
	pct.				
I alt	100	100	100	100	100
Enfamiliehus					
Ejer	20	31	66	77	60
Lejer	10	7	4	2	4
Rækkehus					
Ejer	1	3	5	8	5
Lejer	14	13	6	3	7
Etagebolig					
Ejer	1	2	2	3	2
Lejer	49	43	15	7	20
Andet					
Ejer	1	0	0	0	0
Lejer	4	1	0	0	1